

ὉΣΙΟΣ ΝΙΚΑΝΩΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ 31ο |
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016 |
ΤΕΥΧΟΣ 349

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Μητέρα τοῦ κόσμου

3

Ἐπιστολή Μητρ. Γρεβενῶν πρὸς ὅλους
τοὺς ἐπιτυχόντες στὶς πανελλήνιες 2016

6

Ἱερός Ναός Κοιμήσεως
τῆς Θεοτόκου Σαμαρίνας - Γ' μέρος

8

Συνοδοιοπορία στὴν ἔρημο
τοῦ Ἁγίου Ὁρους - Γ' μέρος

10

Ἐπιστολή Μητρ. Γρεβενῶν πρὸς ὅλους
τοὺς ἀποφοίτους τῆς Γ' Λυκείου 2016

13

Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας

14

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Ὑποδοχή Τιμιά Κάρας τοῦ
Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Νικάνωρος ἀπὸ τὴν
Ἱερά Μονή Ζάβορδας, 2-7-2016.

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ: Ἐτήσια ἐκδήλωση
μνήμης καὶ τιμῆς στοὺς πεσόντες κατὰ τὸν
Ἑλληνοϊταλικό πόλεμο (1940-1941) στὴν
Αννίτσα, 21-8-2016.

Ὁ «ὍΣΙΟΣ ΝΙΚΑΝΩΡ»
διανέμεται καὶ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ.
Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση μέρους τῶν ἐξόδων
γίνονται δεκτές οἰκονομικές προσφορές
στὴ διεύθυνση: Ἱ. Μητρόπολις Γρεβενῶν
(γιὰ τὸ περιοδικό) 51100 ΓΡΕΒΕΝΑ.
Τηλ. 24620 22404, Fax 24620 28919.

Ὅσιος
ΝΙΚΑΝΩΡ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γρεβενῶν
51100 Γρεβενά

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Μητροπολίτης Γρεβενῶν
κ. ΔΑΒΙΔ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γραφικές Τέχνες
«ΜΕΛΙΣΣΑ»
570 21 Ἀσπροβάλτα
Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 23970 23313
Fax: 23970 21754

Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Μητροπολίτου Αύλωνος κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

«Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει Σου οὐρανοὶ ἐπαγάλλονται
καὶ Ἀγγέλων γένηθε τά στρατεύματα·
πᾶσα ἡ γῆ δέ εὐφραίνεται...»

Σ’ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς λειτουργικοῦ χρόνου τῆς ἐκκλησίας μας τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τὸν Θεάνθρωπο Κύριό μας κατέχει τὸ πρόσωπο τῆς πάνανγης κατὰ σάρκα Μητέρας Του καὶ πνευματικῆς Μάνας ὅλων μας. Ἰδιαίτερα τὸν μῆνα Αὐγούστο ἡ Παναγία μας σαγννεύει μέ μία ἀκατανίκητη ἔλξη τὶς ψυχές μας καὶ τοποθετεῖται ἔτσι στό κέντρο τῆς εὐσέβειάς μας.

Μέ τὸν Μικρό ἢ τὸν Μεγάλον Παρακλητικό Κανόνα μετὰ τὸν Ἑσπερινό ὁ λαός μας ἐκδηλώνει τὴν πηγαία εὐσέβεια, τὴν ἀγάπην καὶ

τόν σεβασμό του πρὸς «τὴν τιμω-
τέραν τῶν Χερουβεὶμ καὶ ἐνδοξο-
τέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ»
Μητέρα τοῦ Χριστοῦ. Τὴν δέ κυ-
ριώνυμη ἡμέρα τὰ καραβάνια τῶ
προσκυνητῶν ὁδηγοῦν τὰ βήματά
τους στὰ ἱερά της προσκυνήματα,
γιά νά τιμήσουν καὶ νά ὑμολογή-
σουν τὴν Κοίμηση τῆς Κεχαριτω-
μένης.

Τό πρόσωπο τῆς Παναγίας μας
ἔχει κατακτήσει τίς καρδιές τῶν
Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν σέ βάθος
καὶ εὐρύτητα. Κι αὐτό βέβαια, ὅχι
τόσο γιατί βρίσκεται στήν κορυφή
τῆς ἀγιότητας, οὔτε γιατί ἔζησε
τόν πόνο σ' ὅλη του τὴν ἔκταση
κοντά στόν Σταυρό τοῦ Υἱοῦ της
καὶ φυσικό εἶναι νά προσελκύει
καὶ νά μαγνητίζει τίς πονεμένες
ψυχές· ἀλλά γιατί, καθὼς γράφει
καὶ ὁ ὁσιος Νικόλαος Καβάσιλας,
«τὴν φύσιν συνετήρησεν». Μέ τὴν
ἐλευθερία, τὴν ἐπιλογή, δηλαδή,
ἀνάμεσα σέ δύο δυνατότητες ἐνός
ναὶ ἢ ἐνός ὄχι, κέρδισε τὴν κεντρική
θέση στό μυστήριο τῆς θείας Οἰκο-
νομίας.

Τό βαθύτερο μεγαλεῖο τῆς Πα-
ναγίας μας βρίσκεται στό ὅτι μπό-
ρεσε μέ μεγάλη ἀκρίβεια νά πραγ-
ματοποιήσει τόν σκοπὸ γιὰ τόν
ὁποῖο πλάσθηκε ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι
ἡ νέα Εὐὰ πού δέ θέλησε ἀπό
μόνη της, «αὐτοτελῶς», νά σωθεῖ
μέσα ἀπὸ τὴν κτιστότητά της,

γιατί, καθὼς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία
μας, τό κτιστό ἀνά πᾶσα στιγμή
φέρει τόν θάνατο. Καὶ γιὰ νά σωθεῖ
ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νά βρίσκεται
σέ μία διαρκῆ κοινωνία μέ τό Ἄκτι-
στο. Τόν Θεό. Γιὰ μᾶς, βέβαια,
μέσα στό μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας.
Γιὰ τὴν Παναγία μας ἡ κοινωνία
αὐτὴ μπορεῖ νά βρεθεῖ μέσα στήν
ἀπολυτότητα τῆς σχέσης της μέ
τόν Θεό διὰ τῆς ὑπακοῆς της στό
θέλημά Του.

Γι' αὐτό ἡ Παναγία μας δέν
ἔμεινε στή συνείδηση τῆς ἐκκλησίας
σάν μία γυναίκα ἀνάμεσα στίς
ἄλλες, ἀλλὰ εἶναι ἡ τελείωση τῆς
γυναίκας στή «μορφή» ἢ τόν
«τύπο», τῆς νέας Εὐας, πού κα-
θιστᾷ πλέον τὴν παρθενία της
ρίζα τῆς μητρότητας καὶ τὴ μητρό-
τητα ζωαρχικὴ πηγὴ τῆς παρθενίας
της. Γι' αὐτό ἐξάλλου καὶ ὁ ἱερός
ὕμνωδός θά τραγουδήσει: «νενί-
κνεται τῆς φύσεως οἱ ὅροι ἐν σοί,
Παρθένε ἄχραντε...».

Ἡ Παναγία μας ὥς ἡ νέα Εὐὰ
περιέχει μέσα της ὅλη τὴν ἀνθρω-
πότητα καὶ ἡ ὑποταγὴ της στό
θέλημα τοῦ Θεοῦ στό πανίερο
πρόσωπό της εἶναι καὶ ὑποταγὴ
ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας, ὅπως
ἀκριβῶς καὶ ἡ ἀνταρσία τῆς Εὐας
ἦταν καὶ ἀνταρσία ὅλων τῶν μετέ-
πειτα γενεῶν. Τὴ σάρκα πού δα-
νεῖται στόν Υἱὸ καὶ Θεό της εἶναι
σάρκα, πού προέρχεται ἀπὸ τὴ

Μητέρα «πάντων τῶν ζώντων», γι' αὐτό καί ὁ Θεάνθρωπος θά φορέσει ὅλη τὴν ἀνθρώπινη φύση, γιὰ νά τὴν καθαρῇ ἀπὸ τῆς πτώσεως τὰ ἀποκυήματα, τὸν ρυπό τῆς ἁμαρτίας τῶν γενναρχῶν.

Ὁ μυστικός καί πάλι τοῦ Βυζαντίου ὁσιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας σέ μία του ὁμιλία γράφει: «Ὁ Θεός ἐκλέγει τὴ Μαρία καί δανεῖζεται τὴ σάρκα της, γιατί ἡ Μαρία ἤθελε νά τοῦ τὴ δανείσει. Ἐνσαρκώνεται μέ τὴν ἐλεύθερη θέλησὶ Του καί κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο ἤθελε καί ἡ Μητέρα Του νά τὸν γεννήσει ἐλεύθερα καί μέ τὴν συγκατάθεσὶ της».

Ἡ Παναγία μας γέννησε τὸν Χριστό «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου», πού σημαίνει πὼς τὸ σῶμα της ἔγινε μία τέλεια ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ Θεοῦ στοιχείου. Τῆς ἀνθρώπινης σάρκας καί τῆς σαρκὸς τοῦ Θεοῦ -Λόγου. Γι' αὐτό καί τὰ λειτουργικά ὀνόματα τῆς Παναγίας μας ἐκφράζουν τὸ τέλειο, τὸ πλήρωμα μιᾶς σχέσης Θεοῦ καί ἀνθρώπου. Εἶναι, αὐτό πού ὀρίζει ὁ ὅρος τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Θεοτόκος. Ἐτσι ἀργότερα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς θά μεταφράσει γράφοντας: «Τοῦτο τὸ ὄνομα ἅπαν τὸ μυστήριον τῆς Οἰκονομίας συνίστησιν».

Ἡ Θεοτόκος εἶναι «ἡ θύρα τοῦ οὐρανοῦ». Εἶναι ἡ γῆ πού γίνεται

«οὐρανός» Εἶναι «ὁ ναὸς τῆς Θεότητος». Εἶναι ἀκόμα καί πολλὰ ἄλλα, ἀλλά κυρίως ἡ δύναμη πού μπόρεσε νά κατατροπώσει τὸ βασίλειο τῆς ἁμαρτίας καί κατὰ συνέπεια «ἡ θύρα τῆς σωτηρίας» καί ἡ αἰτία τῆς προσωπικῆς τοῦ καθενὸς μας χαρᾶς. Χωρὶς τὸν Θεάνθρωπο Κύριό μας, πού γέννησε ἡ Παναγία μας δέν θά ὑπῆρχε στή γῆ μας καμιὰ χαρά, καμιὰ ἐλπίδα, καμιὰ ὠραιότητα.

Καί φέτος ἀπὸ τὴν 1η Αὐγούστου θά σημάνουν οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν μας, πού θά μᾶς καλοῦν στὶς Ἱερές Παρακλήσεις πρὸς τὴν Παναγία μας. Κι ἐκεῖ, ὁ καθένας ἀτενίζοντας τὴν εἰκόνα της ἃς παίρνει δύναμη καί θάρρος στή ζωή. Εἶναι ἡ Μητέρα μας καί σ' ἐκείνη πρέπει νά τὰ λέμε ὅλα. Κι ἐκείνη θά βρῇ τὸν τρόπο νά τὰ ἱκανοποιεῖ. Γιατί χέρια πού ὑψώθηκαν μέ πίστη, μέ ἀγάπη, μέ ἐλπίδα στὴν Παναγία μας δέ γύρισαν ποτέ πίσω ἄδεια. Γιατί, ὅταν κοντὰ της ζοῦμε ἱερές καί ἄλλες στιγμές, ἐκείνη ἀνταποδίδει πλοῦσια τὴν εὐλογία. «Οὐδεὶς προστρέγων ἐπὶ σοὶ κατησχυμένος ἀπὸ σοῦ ἐκπορεύεται, ἀγνή Παρθέने Θεοτόκε· ἀλλ' αἰτεῖται τὴν χάριν καί λαμβάνει τὸ δῶρημα, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς αἰτήσεως».

† A.X.

Ἐπιστολή ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ πρός τοὺς ἐπιτυχόντες στὶς πανελλήνιες 2016

Γρεβενά 8 Σεπτεμβρίου 2016,
Γενέσιον τῆς Θεοτόκου

Ἀγαπητέ μου

Ἵσως νά μή περιμένεις αὐτό τό γράμμα καί νά σέ παραξενεύει τό ὄνομα τοῦ ἀποστολέα, σκεπτόμενος «τί δουλειά ἔχω ἐγώ μέ τοὺς παπάδες».

Θέλω νά σ' εὐχαριστήσω γιατί διαβάζεις τό γράμμα μου καί νά σοῦ πῶ, πώς σάν πνευματικός σου πατέρας, εἶμαι καί θά εἶμαι πάντοτε μαζί σου, ὅπως καί ἐσύ σάν πνευματικό μου παιδί εἶσαι καί θά εἶσαι πάντοτε στήν καρδιά καί στή ζωή μου. Μ' αὐτή λοιπόν τήν ιδιότητα ἐπικοινωνῶ σήμερα μαζί σου γιά νά σέ χαιρετίσω καί νά σ' ἀποχαιρετίσω στό καινούργιο ταξίδι τῆς ζωῆς σου.

Χάρηκα καί χαίρομαι μέ τήν ἐπιτυχία σου στή ΣΧΟΛΗ καί καταθέτω πώς ἡ χαρά εἶναι κυρίως ὅλη δική σου καί μετά τῶν «δικῶν» σου· ἀπόλαυσε τοὺς κόπους καί τήν προσπάθειά σου καί κάνε τή χαρά δημιουργία στή ζωή σου. Δέν θά κάνω κηρύγματα, οὔτε θά σέ βομβαρδίσω μέ συμβουλές καί «ὁδηγίες πρὸς ναυτιλλομένους». Θέλω μόνο νά σοῦ πῶ, ὅτι ὅπως μέχρι τώρα ἦμουν μαζί σου στό σχολεῖο σας, ἔτσι καί πάλι θέλω νά εἵμαστε μαζί καί στό καινούργιο ταξίδι τῆς ζωῆς. Βάλε τόν Χριστό καπετάνιο στό καράβι τῆς ζωῆς καί ἐμεῖς οἱ ὑπόλοιποι τό ὑπηρετικό προσωπικό, ἐσύ ὁ πλοιοκτήτης γιατί ἡ ζωή εἶναι δική σου. Τώρα θά κάνεις τίς ἐπιλογές σου, τώρα θά διαλέξεις τοὺς συνεργάτες – συντρόφους στό ταξίδι τῆς ζωῆς, τώρα θά μάθεις νά στέκεσαι μόνος στά πόδια σου καί ὑπεύθυνα νά διαχειρίζεσαι τίς ἐπιλογές σου, τώρα θά μάθεις νά ἀσκεῖσαι στήν καθημερινότητα ὅχι τῆς «λούφρας καί παραλλαγῆς»

ἀλλά τῆς «εὐθύνης καί συνέπειας» γιά νά μπορεῖς νά χαίρεσαι τούς κόπους καί τίς θυσίες σου. Καί μή ξεχνᾷς νά ἐκτιμᾷς αὐτά πού ἔχεις, νά εἶσαι πάντοτε ὁ ἑαυτός σου καί ὄχι ὑποχείριο καί θύμα. Οὔτε ὀνειροπαρμένος – οὐτοπικός ἰδεολήπτης, ἀλλά προσγειωμένος ἀγωνιστής γιά τίς ἀλήθειες καί τίς ἀξίες τοῦ γένους μας. Κάνε τήν χαρά σου παιδί μου δημιουργία, τή δημιουργία ἀγώνα καί νά εἶσαι βέβαιος πώς δέν θά χάσεις· μόνο τόν Χριστό καί τήν ψυχή νά μή χάσεις στή ζωή σου, γιατί τότε ὁ στίχος τοῦ ποιητή θά εἶναι τραγική πραγματικότητα

«πῆραμε τή ζωή μας λάθος κι ἀλλάξαμε ζωή» (Γ. Σεφέρης)

**Ὁ Χριστός νά εἶναι πάντοτε μαζί σου
καί ἡ Παναγία νά σ' ἔχει στήν ἀγκαλιά Της.**

Μέ πολλές πατρικές εὐχές
Ὁ Ἐπίσκοπος καί πνευματικός σου πατέρας

Ὁ Γρεβενῶν Δαβίδ

Υ.Γ.

Τώρα πού θά φύγεις, πάρε μαζί σου γιά φυλακτό τά Γρεβενά, τόν τόπο σου, τά καλά του.

Καί θυμήσου πᾶς σέ περιμένει καί σέ χρειάζεται γιά νά παλέψουμε ὅλοι μαζί, ὥστε νά δημιουργήσουμε, νά ἀλλάξουμε, νά δώσουμε στόν τόπο μας αὐτά πού λείπουν καί χρειάζονται, ἀγάπη – δουλειά – πρόοδο.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ

Πέρα από τις αγιογραφίες στους τοίχους υπάρχουν και φορητές εικόνες μία από τις οποίες χρονολογείται τό 1811. Σημαντική είναι η αγιογραφία του αγίου Κοσμά του Αιτωλού (1829) 132 ἔτη πρὶν ἀπὸ τὴν ἀγιοποίησίν του. Ὁ ἅγιος κατὰ τὸ πέρασμά του ἀπὸ τὰ Βλαχοχώρια εἶχε προκαλέσει ζωνηρότατη ἐντύπωση. Ὑγραψαν οἱ Wace καὶ Thomson: «...ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε τὸν ἱερό τόπο πού εἶναι ἀφιερωμένος στὸν Ἅγιο Κοσμά. Αὐτός βρίσκεται σέ ἓνα μικρό κοίλωμα στὴν πλεύρα τοῦ λόφου πάνω ἀπὸ τὴ Γκουντρουμίτσα, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι ὁ μάρτυρας κήρυξε πρὸς τὸ χωριό καί, σέ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του, ἀναγέρθηκε τὸ ἱερό στό σημεῖο ὅπου στάθηκε». Περίτεχνο εἶναι καί τὸ τέμπλο τοῦ ναοῦ.

Τὸ κωδωνοστάσιο εἶναι μεταγενέστερο καί κτισμένο σέ ἀπόσταση ἀπὸ τὸν ναό. Ὁ ναός εἶχε ὡς ἰδιοκτησία πολλά κατστήματα γύρω ἀπὸ τὸ κεντρικὸ πανδοχεῖο, ἀσφαλῶς δωρεές εὐλαβῶν κατοίκων τοῦ οἰκισμοῦ. Οἱ Wace καὶ Thomson ἀναφέρουν ὅτι ὑπῆρχε στή Σαμαρίνα κηροπλαστεῖο. Ἀργότερα ἀνηγέρθη διδασκῆριον στὸν αὐτεῖο χώρο τοῦ ναοῦ πρὸς ἐξυπηρέτηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν. Κατὰ τὴν περίοδο ἐξάρσεως τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας ἔγιναν ἀπόπειρες ἀπὸ τοὺς ρουμανίζοντες νὰ καταληφθεῖ ὁ ναός. Γιά κάποιο διάστημα ἐντὸς τοῦ ναοῦ γίνονταν τὰ μαθήματα τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ὅταν τὸ διδασκῆριον τῆς ἐνορίας εἶχε ἀρπαγεῖ ἀπὸ τοὺς ρουμανίζοντες.

Ὁ ναός ἐντυπωσιάζει λόγῳ

τοῦ πεύκου, τό ὅποιο ἔχει φυτρῶσει στή στέγη τοῦ ἱεροῦ καί, κατά παράδοξο τρόπο, δέν ἔχει προκαλέσει ζημιές στους τοίχους. Ὁ Ἐνισλείδης διέσωσε τόν ἀκόλουθο θρύλο: «Ένας παπᾶς ἠθέλησε νά τό κόψῃ κάποτε, διά νά προλάβῃ τήν κατάρρευσιν τοῦ ναοῦ. Ἐβαλε λοιπόν ἕναν ἐργάτη νά τό ξεριζώσῃ. Καί τό ἐξερίζωσε. Ἀπάνω ὅμως στίς σαράντα ἡμέρες ὁ παπᾶς πέθανε. Καί στά σαράντα τοῦ παπᾶ πέθανε καί ὁ ἐργάτης. Τό πεῦκο πάλιν ἐρρίζωσε καί ξανάγινε. Διά τοῦτο θεωρεῖται ἀπό τούς ἐντοπίους ἱερόν καί... ἀπαραβίαστον».

Οἱ Σαμαριναῖοι γιόρταζαν κατά τρόπο πανηγυρικότατο ἐπί τριήμερο τήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου. Κατέφθαναν ἀπ' ὅλα τά μέρη διαμονῆς τους, στά ὅποια εἶχαν διασπαρεῖ ἀπό τοῦ τέλους τῆς δεύτερης δεκαετίας τοῦ 19ου αἰῶνα καί, κυρίως, μετά τήν ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλίας (1882), ὥστε νά λάβουν μέρος στίς λατρευτικές ἐκδηλώσεις, στίς ὁποῖες χοροστατοῦσε πάντοτε ὁ μητροπολίτης, καί, στή συνέχεια, στόν μεγάλο χορό, πού γινόταν στόν περίβολο τοῦ ναοῦ, τόν «Τοιάτσιο». Συνοικέσια, ἀρραβῶνες καί γάμοι γίνονταν κατ' ἐκείνη τήν περίοδο. Καί σήμερα ἀκόμη οἱ Σαμαριναῖοι προγραμματίζουν τήν ἄνοδό τους στή γενέτειρα τῶν προγόνων τους κατά τήν πασχαλιά τοῦ καλοκαιριοῦ, θεωρώντας τήν ἄνοδο ἀπόδραση ἀπό τόν ἀσφυκτικό κλοιό τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων.

ΠΑΤΑΠΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ

Συνοδοιοπορία στήν ἔρημο τοῦ Ἁγίου Ὄρους μέ τίς ἀγιασμένες μορφές τῶν Καυσοκαλυβίων Γ' Μέρος

Ὁ ὁσῖος Ἀκάκιος, δοξολογῶντας τόν Θεό γιά τούς ἑκατονταπλάσιους καρπούς τῶν κόπων του, πού μέ τή χάρη Του κατέβαλε, ἐκοιμήθη στά 1730, στήν Καλύβη του πού ὁ ἴδιος εἶχε κτίσει πάνω ἀπό τό Σπήλαιο. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τή 12η Ἀπριλίου καί τήν Κυριακή τῶν

Μυροφόρων.

Ἐκτός ἀπό τούς ὁσῖους Μάξιμο καί Ἀκάκιο, τή Σκήτη καθηγίασαν οἱ ὁσῖοι: Νήφων, μαθητής τοῦ ὁσίου Μαξίμου, Νεῖλος ὁ Μυροβλύτης (ἔζησε στό σπήλαιο στά ἀνατολικά τῶν Καυσοκαλυβίων, πού φέρει τήν ἐπωνυμία του καί ἐκοιμήθη τό 1651), οἱ Νέοι

Ὅσιομάρτυρες Παχώμιος (μαρτύρησε στή Μικρά Ἀσία τό 1730), Ρωμανός ὁ Καρπενησιώτης (μαρτύρησε στήν Κωνσταντινούπολη τό 1694), καί Νικόδημος (μαρτύρησε τό 1722 στή Βόρειο Ἥπειρο) καί οἱ τρεῖς τους ὑποτακτικοί τοῦ ὁσίου Ἀκακίου, οἱ ὅποιοι ἐμψυχώθηκαν καί εὐλογήθηκαν ἀπ' αὐτόν γιά τό μαρτύριό τους, καθώς καί ὁ Νέος Ὅσιομάρτυς Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Ἀγαρηνῶν (μαρτύρησε στήν Κωνσταντινούπολη τό 1819).

Σήμερα, στίς ἀρχές τοῦ 21ου αἰῶνα, ἡ Σκήτη τῆς Ἀγίας Τριάδος, μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, γράφει ἤδη τόν τέταρτο αἰῶνα τῆς ἱστορίας της. Στή χώρα αὕτη τῆς μετανοίας, σέ 30 κατοικημένες Καλύβες-ἡσυχαστήρια, ἀσκοῦνται γύρω στους 40 Πατέρες, ἀνύστακτοι ἐργάτες τῆς ἀρετῆς καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καί πιστοί στήν τήρηση τῶν πατρικῶν παραδόσεων. Ἐκτός ἀπό τίς καθημερινές ἀκολουθίες πού ἐπιτελεῖ κάθε συνοδεία στό παρεκκλήσι τῆς Καλύβης τους, οἱ Καυσοκαλυβῆτες Πατέρες προσφέρουν ἀπό κοινοῦ τίς πρὸς Κύριον εὐχές τους στό Κυριακό, τόν κεντρικό

ναό τῆς Σκήτης, ἀφιερωμένο στήν Ἀγία Τριάδα.

Κτισμένος γύρω στά 1745, στό κέντρο τῆς ἀμφιθεατρικά ἀνεπτυγμένης Σκήτης, θαυμαστό μνημεῖο εὐλάβειας καί τέχνης, εἶναι πλουτισμένος μέ ἐξαιρετικές μεταβυζαντινές τοιχογραφίες (ἔργα τοῦ δευτέρου μισοῦ τοῦ 18ου αἰῶνα, πού ἀποδίδονται στό ἐργαστήριο τοῦ ἱερομονάχου Παρθενίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ τῶν Ἀγράφων τοῦ Σκούρτου καί ἀργότερα, τοῦ ἔτους 1820, ἔργα τοῦ μοναχοῦ Μητροφάνη ἀπό τή Βιζύη τῆς Θράκης καί τῆς συνοδείας του), ξυλόγλυπτο τέμπλο, περίτεχνες φορητές εἰκόνες, ἱερά λείψανα πολλῶν ἁγίων καί ἄλλα κειμήλια.

Τό κτιριακό συγκρότημα τοῦ Κυριακοῦ ἐκτός ἀπό τήν κοινή Τράπεζα, τό μαγειρεῖο, τόν κοιμητηριακό ναό τῆς Ἀγίας Τριάδος (τόν ὅποϊον κοσμοῦν εἰκόνες ἱστορημένες ἀπό τόν ἱερομόναχο Διονύσιο τόν ἐκ Φουρνᾶ) καί τόν Μύλο, συμπληρώνει ὁ ἐκ βάθρων ἀνακαινισμένος στίς μέρες μας Ξενώνας καί ἡ πρόσφατα ἀνασυγκροτημένη Βιβλιοθήκη ἡ ὁποία στεγάζει μιᾶ ἀξιόλογη συλλογή 260 χειρογράφων καθὼς καί πα-

λαιτύπων καί νεοτέρων βιβλίων. Ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξη τῆς σημαντικῆς αὐτῆς Βιβλιοθήκης, ἀπό τά πρῶτα κιόλας χρόνια τῆς ἰδρύσεως τῆς Σκήτης, φανερώνει τή φιλομάθεια τῶν ἐρημοπολιτῶν αὐτῶν, καί τήν πρόνοιά τους νά συγκεντρώσουν στό κέντρο τῆς μοναστικῆς τους κοινότητος, τοὺς καρπούς τῆς πατερικῆς σοφίας καί τῆς ἁγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας. Ἀνάμεσα στά πνευματικά αὐτά κειμήλια, φυλάσσονται καί ἔργα ὀρισμένων ἀπό τοὺς λογίους μοναχοὺς πού ἀσκήθηκαν στήν ἐρημική Σκήτη τῶν Καυσοκαλυβίων.

Στή σεπτὴ χορεία τῶν Καυσοκαλυβιτῶν λογίων, πού ἔδρασαν κατὰ τόν 18ο αἰῶνα, καί σέ σημαίνουσα θέση, βρίσκουμε τόν παπα-Ἰωνᾶ τόν Καυσοκαλυβίτη, τόν Νεόφυτο τόν Καυσοκαλυβίτη, τόν Θεόκλητο τόν Βυζάντιο τόν Καρατζᾶ, τόν Φιλόθεο τόν Σμυρναῖο, τόν Ραφαήλ τόν Ἀκαρνᾶνα τόν διδάσκαλο, τόν μοναχό Ἰωάσαφ τόν ἐκ Βλοβοκᾶ τῆς Πελοποννήσου, τόν Μεθόδιο τόν Βυζάντιο τόν Μακρυγένη, τόν ἱερομόναχο Μελέτιο τόν ἐκ Σκύρου, τόν ἱερομόναχο Διονύσιο τόν Ζαγοραῖο καί τόν Εὐδύμιο τόν

Τραπεζούντιο.

Ἕνας ἄδυτος σπινθηρισμός τῆς σκέψης, συνείδηση ἀρρύπωτη καί ξάγρυπνη, μυαλό ἀδόλωτο, καρδιά ἀδούλωτη καί μιά ψυχὴ διαρκῶς νά ζωογονεῖται ἀπὸ τήν αὖρα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὅλα ὅσα χρειαζόμαστε γιὰ νά ξεκινήσουμε τό ταξίδι μας στό νοτιώτερο μέρος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Στό ταξίδι, στὸν ἐράσμιό αὐτό τόπο, νοεροὶ συνοδοιπόροι μας θά εἶναι οἱ ἁγιασμένες μορφές τῶν Καυσοκαλυβίων. Οἱ ὅσιοι καί οἱ ὀσιομάρτυρες τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνα, ἀλλὰ καί οἱ ἐνάρετοι Καυσοκαλυβίτες γέροντες τοῦ δεκάτου ἐνάτου καί τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, τῆς ἐποχῆς μας δηλαδή, θά μᾶς ξαναγῆσουν στό δρόμο πού βάδισαν γιὰ νά συναντήσουν τόν Χριστό καί νά ἐνωθοῦν μαζί Του.

*Ἀποσπάσματα ἀπὸ τό βιβλίον
τοῦ Γέροντος Παταπίου:
Ἁγιασμένες μορφές
τῶν Καυσοκαλυβίων.
Ἀπὸ τόν ὅσιο Μάξιμο
ὡς τόν ὅσιο Πορφύριο,
Ἅγιον Ὅρος³ 2013.*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

πρός όλους
τούς απόφοιτους
τῆς Γ' Λυκείου 2016

Γρεβενά 22-6-2016

Ἀγαπητό μου παιδί

Τώρα πού τελείωσες τή φοίτησή σου στό Λύκειο καί ολοκλήρωσες τόν κύκλο τῆς μέσης ἐκπαιδευσεως, ὑπεύθυνος πλέον καί ἐνῆλικας, ἐτοιμάζεσαι εἴτε γιά τήν ἀνώτερη βαθμίδα ἐκπαίδευσης, εἴτε γιά τόν στίβο τῆς ζωῆς. Δέν ἐπικοινωνῶ μαζί σου οὔτε γιά νά σοῦ κάνω κήρυγμα, οὔτε γιά νά σέ κουράσω μέ συμβουλές καί «ὀδηγίες πρὸς ναυτιλλομένους». Θέλω ἀπλά νά σοῦ πῶ, ὅτι καί πάλι θά εἶμαι μαζί σου καί μαζί μέ ὅλους τούς νέους τῆς πόλης μας, ὥστε καί ἀπ' αὐτό τό μετερίζι νά προσπαθήσουμε ὅλοι μαζί κάτι καλύτερο γιά τόν τόπο μας. Θά ἤθελα ἐπίσης, τίς σκέψεις πού στή συνέχεια θά μοιραστῶ μαζί σου, νά τίς δεχθεῖς σάν κατάθεση ψυχῆς καί μοῖρασμα ἀγάπης ἀπό τόν πνευματικό σου πατέρα καί μεγαλύτερο στήν ἡλικία φίλο.

Τώρα θά δοκιμαστεῖς μέ πολλές προκλήσεις καί προσκλήσεις, στήν καινούργια σου ζωή· φρόντισε νάσαι ὁ ἑαυτός σου καί νά χαίρεσαι γιά σένα. Μή δεχθεῖς νά σέ «κατελώσουν» διάφοροι καί διάφορα, γιά νά ἐξυπηρετήσουν δικιές τους σκοπιμότητες· μείνε αὐτό πού εἶσαι, μέ ἀγωνιστική διάθεση γιά ὅ,τι καλύτερο. Πολλοί θά ἐκμεταλλευστοῦν τήν ὁρμή καί τόν ἐνθουσιασμό τῆς νιότης σου καί θά παίξουν παιχνίδια εἰς βάρος σου· μὴν τούς ἀφήσεις. Κράτα γερά καί σταθερά. Πάτησε στερεά πάνω σέ ἀρχές καί ἀξίες πού ἔμαθες ἀπό τήν οἰκογένειά σου καί τούς δασκάλους σου καί πάλεψε. Μή σέ πάρει ἀπό κάτω ἡ εὐκολη λύση καί ἡ δικαιολογία. Γίνε ἀγωνιστής καί ἀθλητής «καλῶν ἀγώνων», ὥστε μετά ἀπό μερικά χρόνια ὄχι μόνο νά μὴ μετανιώσεις γιά τά πεπρασμένα καί νά λές τί ἔκανα, ἀλλά νά χαίρεσαι γιατί στή ζωή σου δημιούργησες «ὁμορφο παρελθόν» καί βατήρα γιά καθετί ἀνώτερο καί καλύτερο.

Εὐχομαι ὁλόψυχα ὁ Χριστός νά σ' εὐλογεῖ καθημερινά καί παντοτινά καί ἡ Παναγία μας νά σ' ἔχει στήν ἀγκαλιά Της. Καί μὴν ξεχνᾷς πὼς ὁ πνευματικός σου πατέρας καί Ἐπίσκοπος εἶναι πάντοτε μαζί σου, φίλος, ἀδελφός, πατέρας ὥστε ὅλοι μαζί νά πορευόμαστε «σ' αὐτό τ' ἀνηφόρι πού λέγεται ζωή».

Μέ εὐχές ἐγκάρδιες καί πατρικές
Ὁ πνευματικός σου πατέρας καί Ἐπίσκοπος
Ὁ Γρεβενῶν Δαβίδ

Αχιλλέα Β. Παπατόλιου
ὕπ. διδάκτορος Θεολογίας

Κάθε ἄνθρωπος δικαιούται νά ἔχει τήν ἐλευθερία νά προάγει τόν τρόπο ζωῆς πού ἐκεῖνος ἐπιλέγει. Ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας συνδέεται ἄρρηκτα μέ τή θεωρία γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, καθώς καί μέ τή θεωρία γιά τή δικαιοσύνη. Τό Εὐαγγέλιο τῆς ἐλευθερίας ὁδηγεῖ σέ ἕνα δόγμα ἀνεκτικότητας, ταπεινότητας, καί ἀναγνώρισεως τῆς διαφορετικότητας τῶν ἄλλων. Ἡ ἐλευθερία στά πλαίσια τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καί ζωῆς εἶναι πάντοτε κοινοτική καί κοινωνική, σημαίνει αὐθυπερβασία, ἀπελευθέρωση ἀπό τά δεσμά τοῦ ἐγώ, ἀγάπη.

Ἡ ἀνθρώπινη ἐλευθερία δέν ὑπάρχει μόνη της ἀλλά σέ σχέση μέ τήν ἐλευθερία τῶν ἄλλων. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου πραγματώνεται μόνο μέσα στήν κοινωνία καί διαμέσου τῆς κοινωνίας μέ τοὺς ἄλλους, καθώς ἡ ἐλευθερία δέν εἶναι μία ἐμπαθῆς ἀπαίτηση ἢ μία ἀπεριόριστη αὐθαιρεσία ἀλλά ταπείνωση καί προσφορά χάρις τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων. Εἶναι, λοιπόν, ἐπιτακτική ἢ ἀνάγκη δημιουργίας μιᾶς κοινωνίας, πού θά βασιζέται στήν ἐλευθερία καί στήν καταπολέμηση ἀνελεύθερων πρακτικῶν.

Ὁ σεβασμός τῆς ἐλευθερίας δέν εἶναι τόσο ὑπόθεση ἀντικειμενικῶν διακηρύξεων καί κανονισμῶν, ὅσο προσωπικῶν διαθέσεων καί τοπο-

θετήσεων. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου σημαίνει τὴν ἐλευθερία του ἀπὸ τὸ ἄτομό του διαμέσου τοῦ ατόμου του καὶ ὄχι μόνο, ἐνῶ ἐγγυᾶται τὴν ποικιλομορφία καὶ τὸν πλουραλισμό τῶν σκέψεων, τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν πράξεων. Ἡ ἐντολή τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν» [1], ἐπιβεβαιώνει πλήρως τὸν σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἱερό καὶ ἀδιαπραγμάτευτο δικαίωμα ὅλων τῶν πολιτῶν. Στόχος ὅλων μας ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη, ἡ ἀνάπτυξη συνθηκῶν πού εὐνοοῦν τὴν πνευματικὴ ἀνακαίνιση καὶ ὀλο-κλήρωση τοῦ ἀνθρώπου, πού προωθοῦν τὴν ἐλευθερία ὄχι σὰν εὐσεβῆ ἰδεολογικὸ πόθο, ἀλλὰ σὰν ὀλοκληρωμένο τρόπο ζωῆς.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διατυπώνει χαρακτηριστικά περὶ τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας: «Ὑμεῖς γάρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί» [2]. Ἔτσι, ὄχι μόνο σέβεται καὶ ἀναδεικνύει τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα, ἀλλὰ διακηρύσσει ὅτι ἡ ἐλευθερία εἶναι ἡ αὐθεντικὴ οὐσία τῆς χριστιανικῆς ἀλήθειας: «γίνωσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» [3]. Καὶ τὴν ἀξία της, πού ἀποδίδει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς στό πρόσωπο κάθε ἀνθρώπου, ὀφείλουμε νὰ τὴν ἀναγνωρίζουμε κι ἐμεῖς. Πῶς ὅμως; Ὅταν: 1) Τιμοῦμε κάθε ἄνθρωπο. 2) Ὅταν σεβόμαστε καὶ δέν παραβιάζουμε τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματά του. 3) Ὅταν συμπονοῦμε καὶ συντρέχουμε κάθε ἄνθρωπο στὴ δοκιμασία, στὴ δυστυχία, στὴν ἀνάγκη του. 4) Καὶ τέλος, ὅταν βλέπουμε στό πρόσωπο κάθε ταπεινοῦ καὶ κάθε καταφρονεμένου τὸν ἴδιο τὸν Χριστό.

Συμπερασματικά, ἡ ἐλευθερία συνυπάρχει μὲ τὴν ἀγάπη, δηλαδή τὴ σχέση, τὴν ἐπικοινωνία, τὴ συμμετοχὴ καὶ τὴν ἐνότητα. Ὁ σεβασμός τῆς ἀνθρώπινης ἐλευθερίας ἀπαιτεῖ τὴν ὑπέρβαση τοῦ ἐγώ, τὴν ἐσωτερικὴ ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ σηματοδοτεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου νὰ εἶναι διαφορετικὸς καὶ νὰ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους νὰ σέβονται τὴ μοναδικότητά του. Κάθε πρόσωπο πρέπει νὰ ἔχει ἴσο δικαίωμα στὴν εὐρύτερη θεμελιώδη ἐλευθερία, πού εἶναι συμβατὴ μὲ παρόμοια ἐλευθερία γιὰ ἄλλους. Ὁ ἄνθρωπος ἂν χάσει τὴν ἐλευθερία, παύει νὰ ζεῖ ὡς ἄνθρωπος.

1. *Ματθ.* 16,24.

2. *Γαλ.* 5,1,13.

3. *Ἰωάν.* 8,32.

ΠΑΡΟΥΣΙΑ
ΤΕΛΕΣΕ
ΤΟΙΣ ΓΕΝΟΤΕΛΕΣ
ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ
ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΤΗΣ
ΟΙ

ΚΑΘΗΜΕΡΕ 102519

ΑΝΟΙΞΤΟΛΕΙΣ ΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕ
511 00 ΓΡΕΒΕΝΑ HELLAS

